

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

УДК 33.338.482.2

Т.А. Капустіна

кандидат економічних наук
Запорізька державна інженерна академія

СУТНІСТЬ І ПОНЯТТЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УПРАВЛІННІ ГОТЕЛЬНИМ БІЗНЕСОМ

У статті визначено сутність поняття “інноваційні технології” та досліджено особливості інноваційного процесу в управлінні готельним бізнесом.

Ключові слова: інновація, технологія, інноваційний процес, інноваційні технології, готельне підприємство.

I. Вступ

Інноваційні технології – радикально нові чи вдосконалені технології, які істотно поліпшують умови виробництва або самі є товаром. Зазвичай мають знижену капіталомісткість, характеризуються більшою екологічністю й меншими енергопотребами.

У низці джерел інновація розглядається як процес. У цій концепції визнається, що нововведення розвивається в часі й має чітко виражені стадії.

Творці інновації (новатори) керуються такими критеріями, як життєвий цикл виробу й економічної ефективності. Їхня стратегія спрямована на те, щоб перевершити конкурентів, створивши нововведення, яке буде визнано унікальним у певній галузі.

Поширення нововведень, як і їх створення, є складовою інноваційного процесу.

Технології в галузі гостинності розвиваються стрімко. Це пов'язано з тим, що перед готельними підприємствами стоять два основні завдання: отримати більше клієнтів і зробити їх постійними відвідувачами. Здійснити ці завдання без інноваційних рішень неможливо, що потребує від готелів модернізації в технологіях, заощадження часу, грошей та енергії. Тому шлях до інноваційних технологій у готелі полягає в заощадженні природної енергії.

Індустрія гостинності є однією з найбільш динамічних галузей сфери обслуговування. Готельний бізнес багатоплановий, а управління ним – складне трудомістке завдання, що потребує впровадження нових технологій. Управління будь-яким бізнесом сьогодні неможливе без активного впровадження інноваційних технологій.

II. Постановка завдання

Мета статті – дослідити і показати необхідність упровадження інноваційних технологій у готельному бізнесі.

III. Результати

Термін “інновація” набув поширення в американському менеджменті, але сьогодні активно використовується і в Україні.

У принципі, будь-яке соціально-економічне нововведення, доки воно не набуло масового, тобто серійного, поширення в галузі праці, виробництва й управління, можна вважати інновацією.

Останніми роками з'явився особливий різновид інноваційного підприємництва – ризикове, або венчурне; це здебільшого дрібні фірми, що займаються поширенням нових технологій, тобто технічних інновацій, наперед, у наукомістких галузях.

Інновації відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку загальнолюдської цивілізації (наприклад, відомий такий феномен як, “хвиля Кондратьєва”) та, зокрема, кожної окремої держави, відповідно, більшість сучасних держав намагаються створити та постійно удосконалювати національні інноваційні системи для підтримки процесу створення й упровадження інновацій [1, с. 394]. Доцільно виділити такі типи інновацій (див. рис. 1).

У 40-ві роки ХХ ст. австрійським економістом Й. Шумпетером уперше були відзначені інноваційні хвилі, які з часом стають дедалі коротшими. Він підкреслив, що інноваційні хвилі, підрахунки яких ведуть з Промислової революції ХVІІІ ст. в Англії, з'являються та зникають через 50–60 років. Кожна нова хвиля приносить із собою початок чергової “економічної епохи”, що характеризується різким зростанням інвестицій, а потім знову йде спад. Утім, після кожної такої нової хвилі країна в цілому стає дедалі багатшою.

Рис. 1. Типи інновацій

М. Мончев визначає інноваційні технології як радикально нові чи вдосконалені технології, що істотно поліпшують умови виробництва або самі є товаром. Зазвичай вони мають знижену капіталомісткість, характеризуються більшою екологічністю й меншими енергопотребами.

І. Перлак вважає інновацією нововведенням у галузі техніки, технології, організації праці або управління, заснованим на використанні досягнень науки і передового досвіду; кінцевий результат інноваційної діяльності.

В. Хартман визначає інноваційні технології як набори методів і засобів, що підтримують етапи реалізації нововведення.

Розрізняють такі види інноваційних технологій: упровадження, підготовка кадрів та інкубація малих підприємств, консалтинг, аудит, інжиніринг.

Фактори, які визначають інноваційний розвиток:

- ринкова кон'юнктура і конкуренція (як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках);
- середовище (рівень розвитку науки і техніки, законодавча й нормативна база, політична та економічна стабільність);
- кадри (вчені, фахівці, підприємці, менеджери, політичні діячі, державні службовці);
- ресурси (природні, виробничі, фінансові, науково-технічні, технологічні, інфраструктура) [5, с. 174].

Спонукають інновації постійні зміни, що відбуваються в різних сферах людської діяльності (рис. 2). У кожній з них цілями нововведень є впровадження нових процесів або продуктів, які спрямовані на забезпечення сталого та довгострокового економічного зростання.

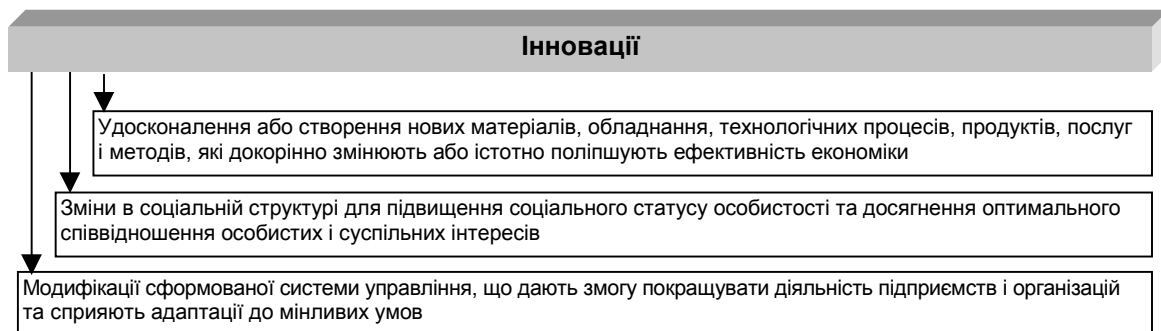

Рис. 2. Сфери діяльності для впровадження інновацій

У сфері послуг інноваціями є принципово нові або суттєво вдосконалені методи їх виробництва та надання (обслуговування), які не можуть бути забезпечені колишніми виробничими методами. Це туристські, банківські, консалтингові послуги, інші сектори з орієнтацією на новітні інформаційні та комунікаційні технології.

До інновацій за характером потреб, що задовольняються можна, зарахувати нововведення, що створюють нові потреби і розвивають існуючі [2, с. 348].

Готельне господарство є однією з основних складових туристської індустрії України. У 2010 р. в Україні налічувалось 1308 готельних підприємств на 949,1 тис. місць. Кіль-

кість готельних підприємств та інших туристичних організацій збільшується у зв'язку з підготовкою України до Євро-2012, яке відбудеться в Україні та Польщі.

За формами власності загальна кількість готельних підприємств розподіляється так: 40% знаходяться у загальнодержавній та комунальній власності, 57% – у колективній і 3% – у приватній власності. Середньорічний коефіцієнт завантаження готелів у 2010 р. у середньому по Україні становив 0,24. При цьому мінімальне використання місткості готелів – 9% – було в Луганській та Миколаївській областях, а максимальне – 78% – у м. Севастополі. У м. Києві цей показник дорівнював 40%.

Якщо відкинути максимальне й мінімальне значення показників завантаженості, то використання місткості українських готелів у 2010 р. становило 0,30. Це значення є більш об'єктивним для характеристики стану готельного бізнесу в Україні. Винятком із цього незадовільного становища є м. Київ, де завантаженість у 2004 р. дорівнювала 0,52, в 2007 р. – 0,35, в 2008 р. – 0,37, у 2010 – 0,40. У більшості регіонів України рівень завантаженості готелів коливався від 0,17 до 0,22.

Усього готелями України надано послуг 358 446 іноземним громадянам, що стано-

вить 10,9% загальної кількості осіб, яким надано послуги. Найбільшій кількості іноземних туристів надано готельних послуг у таких регіонах України: м. Київ (36,1%), АР Крим (10,4%), областях Львівській (9,1%), Одеській (5,3%), Дніпропетровській (5,3%), Київській (4,2%), Донецькій (4,0%).

Середня тривалість перебування однієї особи в готелях становить для громадян України 2,7 доби, для іноземців – 2,6 доби. Середня місткість номера по Україні дорівнює 2,02, у м. Києві – 1,9, а в областях, зокрема Рівненській і Донецькій, – 1,8, в Одеській – 2,2, у Чернігівській і Херсонській – 2,3, у Сумській – 2,6.

Кількість готелів в Україні порівняно з туристськими країнами світу незначна. У Великій Британії, наприклад, функціонує близько 260 тис. готелів. У країнах Європи кількість великих готелів становить 15–25% загальної кількості готельних господарств, 75–85% – мотелі та готелі сімейного типу (див. табл. 1). За даними аналізу структури готельного господарства України, такі форми готельного господарства, як мотелі, кемпінги, молодіжні бази, надзвичайно поширені в інших країнах, в Україні практично не розвинуті.

Таблиця 1

Кількість готелів та інших місць для короткотермінового проживання за типами, од.

Заклади для проживання	Рік		
	2008	2009	2010
Усього по Україні	1328	1326	1308
у тому числі:			
готелів	916	872	866
мотелів	15	21	19
готельно-офісних центрів	6	5	10
кемпінгів	9	10	10
молодіжних турбаз та гірських притулків	11	11	20
інших	371	407	383
у міських поселеннях, усього	1052	1057	1074
у тому числі:			
готелів	831	796	802
мотелів	12	18	16
готельно-офісних центрів	6	5	10
кемпінгів	8	9	7
молодіжних турбаз та гірських притулків	8	7	15
інших	187	222	224
у сільській місцевості, всього	276	269	234
у тому числі:			
готелів	85	76	64
мотелів	3	3	3
готельно-офісних центрів	–	–	–
кемпінгів	1	1	3
молодіжних турбаз та гірських притулків	3	4	5
інших	184	185	159

Готельний бізнес багатоплановий, а управління ним – складне трудомістке завдання, що потребує нових технологій управління. Управління будь-яким бізнесом сьогодні неможливе без активного використання інновацій.

Принципи впровадження інноваційних технологій в управлінні готелем мають дуже великий вплив, оскільки прямо пов'язані з

підвищенням ефективності роботи як кожного менеджера, так і готелю загалом. Інноваційні технології впливають на конкурентоспроможність готелю на сьогоднішньому ринку.

Готельний бізнес являє собою високонасичену інформаційну галузь. Відомо, що успіх бізнесу деяких галузей економіки прямо залежить від швидкості передачі та об-

міну інформацією, від її актуальності, своєчасності отримання. Це стосується і будь-якого засобу розміщення, тобто успішний розвиток готельного бізнесу передбачає широке використання новітніх технологій як у сфері введення нових готельних послуг, так і в їх просуванні на ринок послуг. Цілком очевидно, що введення інноваційних технологій стало невід'ємною умовою підвищення конкурентоспроможності готельного підприємства, а також сприяє поліпшенню якості обслуговування одночасно при скороченні персоналу [3].

Перешкоди до впровадження інноваційних технологій зазвичай такі: вартість самої інноваційної розробки, необхідність адаптації до неї самого підприємства і, нарешті, те, що управлінці, як правило, зосереджені на отриманні доходу з поточної діяльності підприємства. Довести власнику, що те чи інше інноваційне рішення дасть змогу отримати більший дохід у майбутньому, завдання складне. На жаль, ще не всі зрозуміли, що криза поставила жорсткі умови: або ти приймаєш нові правила, або програєш [4, с. 358]

IV. Висновки

Виходячи з усього вищенаведеного, слід зробити висновок, що застосування інноваційних технологій у роботі готелю підвищує його конкурентоспроможність, якість наданих послуг, а це позитивно впливає на імідж підприємства, збільшуючи потік пос-

тійних клієнтів, і, відповідно, гарантує отримання прибутку підприємством.

Отже, сутність поняття "інноваційні технології" полягає в тому, що це радикально нові чи вдосконалені технології, які істотно поліпшують умови виробництва або самі є товаром. Зазвичай вони мають знижену капіталомісткість, характеризуються більшою екологічністю й меншими енергопотребами.

Список використаної літератури

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Жукова Т. Инновации в гостиничном бизнесе [Электронный ресурс] / Т. Жукова // Отель. – 2009. – 21 августа. – Режим доступа: http://www.hotelline.ru/technology_article.php?news_cid=540&news_id=641.
3. Нестерук М.М. Инновации в гостиничном бизнесе [Электронный ресурс] / М.М. Нестерук. – Режим доступа: <http://is.park.ru/doc.jsp?urn=8230836>.
4. Новиков В.С. Инновации в туризме / В.С. Новиков. – М. : Академия, 2007. – 358 с.
5. Тільний Є.О. Стратегія інноваційної діяльності як засіб реалізації інноваційних рішень / Є.О. Тільний // Стратегія економічного розвитку України. – 2001. – С. 170–174.

Стаття надійшла до редакції 23 січня 2012 р.

Капустина Т.А. Сущность и понятия технологических инноваций и инновационного процесса в управлении гостиничным бизнесом

В статье определена сущность понятия "инновационные технологии" и исследованы особенности инновационного процесса в управлении гостиничным бизнесом.

Ключевые слова: инновации, технологии, инновационные процессы, инновационные технологии, гостиничное предприятие.

Kapustina T. The essence and idea of technological innovations and innovation process in managing of hotel business

The article defined the essence of the concept of "innovation" and investigate the features of the innovation process in the management of the hotel business.

Key words: innovation, technology, innovative processes, innovative technology, hospitality enterprise.